

O myších a lidech

John Steinbeck (1902 - 1968)

Zařazení autora do uměleckého směru a historický kontext

- Autor tzv. ztracené generace
 - o To jsou autoři, kteří byli značně poznamenáni 1. světovou válkou
 - o Změnilo jim to psychiku, pohled na svět
 - o Často se utápěli v alkoholu a propadli drogám, deprese, často sebevraždy
 - o Ernest Hemingway, Romain Rolland, Remarque
- Další významná americká autor – Fitzgerald

Jeho život

- Americký spisovatel a držitel Nobelovy ceny
- Pocházel z Kalifornie, kde i dlouho pobýval (řada jeho děl se odehrává odsud)
- Narodil se v neamerické úřednické rodině
- Studoval historii, biologii a anglickou literaturu – studium nedokončil
- Často střídal zaměstnání – zkušenosti uplatnil ve svých dílech

Jeho tvorba

- Psal sociálně kritická díla
 - o Hrdinové bývají obyčejní lidé
- Často zachytával osudy Kalifornských zemědělců v době hospodářské krize
- Zabýval se konfliktem dobra a zla v člověku
- Jeho novely ukazují negativní postoj člověka k moderní civilizaci
- Odsuzuje násilí a rasismus
- Román Hrozny hněvu – Pulitzerova cena

Rozbor díla O myších a lidech

Literární druh

- Epika - próza

Literární žánr

- Sociální novela

Rok vydání

- 1937

Téma

- Meziválečné období hospodářské krize (ale i krizi společenskou)
- Osamělost
 - o Přátelství George a Lennieho je výjimkou, ostatní jsou osamělí
 - o Lidé si ji způsobují sami, nebo ji způsobují svým bližním
- Místo a doba (30. léta) kde nechcete žít – zkažená společnost plná předsudků a rasismu
- Téma snů a tužeb – zhroutené sny

Motiv

- Rasismus, krize, zemědělství, mazlení s huňatými zvířaty (většinou je zabije), farma, sen, králíci, kruh, samota

Časoprostor

- Americký jih (Kalifornie) – město Soledad (samota)
- 30. léta 20. století

Kompozice

- Chronologická
- 6 kapitol
- Děj začíná a končí na stejném místě (odehrává se v kruhu, je nekonečný, nejde z něho vystoupit)

Vypravěč, forma

- Role vypravěče je později upozaděna a převládají dialogy
- Vypravěč je sám autor, er forma

Jazykové prostředky

- Zpočátku krátké popisy
- Nespisovné útvary
- Opakování slov
- Jednoduchá stavba vět
- Hovorový jazyk a slangové výrazy
- Expresivní výrazy
- Převažují dialogy postav

Hlavní myšlenka

- Dobové zobrazení amerického jihu (rasismus, touha po penězích, následky hospodářské krize)
- Složitá životní situace dělníků
- Ideový sný převádíme na materiální věci (snadněji se představují)

Charakteristika postav

- Lennie Small
 - o velký a silný hromotluk, který nepobral moc rozumu, ale "udělá, co se mu řekne"
 - o Poslouchá George, je mu plně oddaný, věří, že se o ně o oba postará
 - o Má rád hebké věci, rád hladí myši, štěňátka, sní o vlastním hospodářství, kde bude moct krmit králíky
 - o Neuvědomuje si svou sílu, takže jim všem nakonec ublíží.
- George Milton
 - o má na starost svého mentálně zaostalého přítele Lennieho, protože ho o to požádala
 - o Lennieho teta Klára, obětavý, hodný, občas Lenniemu vyčítá, že kvůli němu mají oba problémy a nemá ani vlastní život, přesto ho však má rád. Společně s Lenniemi touží po vlastním hospodářství.
- Curley
 - o agresivní, žárlivý mladý muž, který má pocit, že mu jsou všichni podřízeni, autoritu si tak snaží vynutit silou
 - o Syn správce
 - o Boxer, který se vytahuje kvůli své výšce na Lennieho.
- Curleyho žena
 - o dříve se toužila stát herečkou, místo toho si vybrala život s manželem, kterého nemiluje
 - o Je osamělá, proto se snaží flirtovat se zaměstnanci
 - o Půvabná, vyzývavá, žije život, o jaký nestojí, lehce rozmazlená, a ne příliš inteligentní
 - o Typická koketa
- Slim
 - o kočí, autoritativní, dobrý člověk
- Carlson
 - o nesoucitný, zastřelil Candyho psa
- Candy
 - o bezruký uklízeč, který přišel o psa (vlčáka), a nakonec chce dát svůj podíl peněz na společný dům s Lennym a Georgem
- Šéf, Crooks (Koňák)
 - o černoš s hrbenými zády žijící sám v sednici, stará se o koně a čte

Stručné nastínění děje

George s Lenniem cestují po rančích, kde pracují, ovšem často musejí odejít kvůli slabomyslnému Lenniemu, jenž nezáměrně způsobuje problémy. Naposledy (ve Weedu) se museli ukrývat ve vodě, protože Lennie si chtěl pohladit šaty nějaké dívky, ta se lekla, Lennie nepouštěl, začala křičet a obvinila ho ze znásilnění. Lennie totiž miluje hebké věci - rád hladí myším a zvířátkům kožíšky - jenže neodhadne svoji sílu a zlomí jim vaz. Nocují u řeky, George varuje Lennieho, že kdyby se něco semlelo, má se schovat právě tady, ve vrbičkách, a čekat na něj. K večeri si dávají fazole ohřáté nad ohněm (bez kečupu). Dopoledne doputují na ranč (v pátek), seznamují se s místními - správcem, jeho zlým synem Curleym mladším, kterému se Lennie nelíbí a provokuje ho, a jeho novopečenou ženou a také s dělníky Candym, Slimem, Carlsonem a Whitem. Lennie má nakázáno mlčet, aby si ostatní nevšimli, že je hloupý. Tito čtyři s nimi bydlí v "baráku" - jsou tam postele, políčky z upravených bedýnek, stůl a židle.

Ačkoliv je Lenny hloupý, projeví se jako skvělý dřič. George Slimovi povídá o jejich minulosti a všichni se diví, že G. A. L. cestují spolu - je to nezvyklé. Slimově feně se narodila štěňata, Slim Lenniemu jedno slíbí, Lennie je chodí hladit. (ještě příliš mladé je vytahuje z pelechu). Carlson na Candyho tlačí, aby zabil svého psa, nakonec Carlson starého páchnoucího nemocného psa střelí do zátylku sám (Candy byl příliš zbabělý, aby to udělal a pak toho i lituje: Měl jsem si ho zabít sám) a slibuje mu štěně od Slimovy feny. Candy je z toho v depresi, ale vyslechne Georgovo nadějeplné vyprávění o domečku, zahradě, králících (ty chce Lennie), dobytku, obdělávání vlastního políčka a chce se k nim připojit. Může jim přispět 300 dolarů. (více než polovinu, stavení stojí okolo 600) Dohodnou se a jsou plni radosti a očekávání, že se vymaní z kočovného nestálého života, usadí se a budou vlastními pány. Jejich snění o vlastním domově se v knize několikrát opakuje. (Několikrát do děje vstupuje i C. žena, která s muži koketuje a říká: že hledá Curleyho.

Mezitím Curley ve stavení hledá svoji ženu, a jakmile zjistí, že tu chybí Slim, vydá se za ním. Slim však šel jenom mule dehtem léčit kopyto. Když se Slim vrátí, je vytočený z neustálé podezřívavosti, ale díky svojí autoritě se mu Curley omlouvá. Vidí však Lennyho, který se při pomýšlení na králíky usmívá a pustí se do něj. Curley začne mlátit Lennieho (najde si záminku, že se mu prý směje), Lennie se zprvu nebrání, na Georgův pokyn ale začne. Málem Curleymu rozdrť ruku, domluví se s Curleym, že když on nic neřekne (vymyslí si historku, že mu ruka uvízla v mašině), oni také nic nepoví a nebude zostuzen. Vezou ho k lékaři.

George jde s ostatními muži do města (nevěstince), Lennie se mezitím seznamuje s černochem Crooksem, jenž je příkladem vystrašené, zahořklé, opuštěné a sklíčené existence. Sednici taky navštíví i Curleyova žena, která ale

Curleyova žena pokukuje po mužích, chce společnost. Muži hrají hru - házejí podkovy na tyč - Lennie sedí na seně, zabil nechtěně štěně, přijde za ním Curleyova žena a povídá mu o svém nepovedeném životě, Lennie jí vykládá o králících, společné téma najdou v zálibě v hebkých věcech. Ona mu dovolí pohladit si její vlasy, on jí je příliš cuchá, je moc silný, ona křičí, on jí zacpe pusku, chytne hlavu a omylem zlomí vaz. Lennie ví, že má průšvih a jde k vrbičkám na domluvené místo. Ostatní najdou její tělo (zpola schované pod slámou) a je jim jasné, kdo za to může. Chtějí ho zlynčovat, jen Candy a Slim chápou, že to Lennie neudělal ze zlé vůle. George pošle Curleyho toužícího po pomstě (a krvi) špatným směrem, tudíž dorazí k Lenniemu jako první. Mezitím jak čeká u t vrbiček na George, tak se mu vyjeví teta Klára a pak i králíček, která mu vyčítá, že za všechno může. Lennie nechápe, jaké má jeho konání následky. George mu vypráví o jejich vysněném domečku a střelí ho do týla (zbraň vzal Carlsonovi), aby ho ušetřil lynčování a bolesti.